T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/391
KARAR NO : 2021/426
KARAR TR : 05/07/2021

ÖZET: Davalı Oda'ya kayıtlı olarak taksicilik mesleğini sürdüren davacı tarafından, Oda'nın Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda karara bağlanan "....oda tarafından bağış alınan paraların iade edilmemesine oy çokluğu ile karar verilmiştir." içerikli "n" gündem maddesinin iptali ile kendisinden bağış adı altında alınan paranın iadesi istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk

K A R A R

Davacı : M.K.
Vekili : Av. M.B.
Davalı : Antalya Şoförler, Otomobilciler, Kamyoncular, Kamyonetçiler ve Otobüsçüler Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanlığı
Vekili : Av. B.Ç.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin Oda Başkanlığına kayıtlı 07 T .... plakalı aracın sahibi olduğunu, davalı odanın 21/01/2018 tarihli Genel Kurul Toplantısında tutanakla karara bağlanan ".... oda tarafından bağış alınan paraların iade edilmemesine oy çokluğu ile karar verilmiştir." içerikli "n" gündem maddesinin; usulsüz ve hukuka aykırı olarak karara bağlandığını, kendilerinden *bağış* adı altında alınan paraların mevzuatta yeri olmadığını, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Esnaf ve Sanatkarlar Genel Müdürlüğünün 02/01/2018 tarihli ve 30741369 sayılı inceleme raporunda Odanın usulsüzlükleri ile ilgili birçok tespitin yer aldığını, bu usulsüzlüklerden birinin de taksici esnafından alınan haksız ve usulsüz paralar olduğunu, durağa kaydedilmek için herkesten ayrı miktarlarda para alındığını, bir kısım taksiciden hiç para alınmadığını, bu durumun eşitlik ilkesine aykırı olduğunu ileri sürerek, Genel Kurul Toplantısında karara bağlanan işlemin iptalini ve davalı Oda tarafından EXPO 2016 durağına kayıt için alınan 35,000 TL'nin yasal faizi ile birlikte iadesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Antalya 3. İdare Mahkemesinin, E.2018/152 K.2018/1342 sayılı dosyasında,** *"2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine"* dair 18/12/2018 tarihinde verdiği kararın istinaf edilmeksizin 26/02/2019 tarihinde kesinleştiği anlaşılmıştır. Kararın gerekçe kısmı şöyledir:

> *"...uyuşmazlığın davacı tarafından davalı idare hesabına yatırılan 35.000,00-TL ile yatırılan işbu paranın iadesi isteminin reddi işleminden kaynaklandığı, Gümrük ve Ticaret Müfettişliğince yapılan teftiş sonucunda yatırılan paranın bağış olmadığı ifade edilmiş ise de, söz konusu paranın herhangi bir idari işlem veya eylem neticesinde davalı idarenin hesabına yatırılmayıp meccanen davacı yanca şarta bağlı olarak bağış yapıldığı ve bu hususun ödeme dekontunun açıklamalar kısmında belirtildiği, ödeme yapılması sureliyle de davacı ve davalı arasında bağış akdinin kurulduğu, bu bağlamda işbu uyuşmazlığın bağış sözleşmesinden kaynaklandığı, bu sözleşmenin Vergi Mahkemesinin görevine giren vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümler ile bunların zam ve cezalar ile tarifelere ilişkin bulunmadığı gibi idare mahkemesinin görevine giren iptal veya tam yargı davasına konu bir işlem ile ilk derecede Danıştayca çözümlenecek bir işlem de olmadığı: dolayısıyla özel hukuk ilişkisinden doğan ve sözleşme hükümlerinin tarafların serbest iradesiyle belirlendiği bağış sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği..."*

3. Davacı vekili bu kez benzer istemle adli yargıda dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Antalya 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin, E.2019/211, K.2020/84 sayılı dosyasında;** Uyuşmazlık Mahkemesinin benzer konuda verdiği 24/02/2020 tarihli ve E.2019/719, K.2020/108 sayılı ilamına atıf yaparak *"Yargı yolu caiz olmayan davanın HMK' nun 114/1-b ve 115/2 hükmü uyarınca usulden reddine"* dair 03/07/2020 tarihinde verdiği kararı istinafbaşvurusunun kesin olarak reddedilmesiyle 16/03/2021 tarihinde kesinleşmiştir.

5. Davacı vekilinin 26/04/2021 tarihli müracaatı üzerine, oluşan olumsuz görev uyuşmazlığının çözümü için Antalya 12. Asliye Hukuk Mahkemesi 21/05/2021 tarihli ve E.2019/211 sayılı üst yazısıyla dava dosyasını, idari yargı dosyası bilgileri ile beraber Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın *"Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları"* başlıklı

135.maddesinin birinci fikrasında *"Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir."* hükmüne yer verilmiştir.

7. 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu'nun*"Amaç"* başlıklı 1. maddesinde; *"Bu Kanunun amacı; esnaf ve sanatkârlar ile bunların yanlarında çalışanların meslekî ve teknik ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlerine uygun olarak gelişmelerini ve meslekî eğitimlerini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak, meslek disiplini ve ahlâkını korumak ve bu maksatla kurulan tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğindeki esnaf ve sanatkârlar odaları ile bu odaların üst kuruluşu olan birlik, federasyon ve Konfederasyonun çalışma usûl ve esaslarını düzenlemektir."* düzenlemesi bulunmaktadır.

8. 5362 sayılı Kanun'un *"Odaların organları"* başlıklı 9.maddesi şöyledir:

"Oda organları şunlardır:

a) Genel kurul: Genel kurul toplantı tarihinden en az altı ay önce odaya kaydolmuş ve Bakanlık e-esnaf ve sanatkâr veri tabanından, ilgili esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşu tarafından alınacak, genel kurul toplantısına katılacaklar listesine dahil olan üyelerden oluşur.

b) Yönetim kurulu: Başkan dahil olmak üzere, üye sayısı 1000'den az olan odalarda yedi, üye sayısı 1000-2000 olanlarda dokuz, 2000'den fazla olan odalarda onbir kişiden oluşur ve genel kurul üyeleri arasından dört yıl süreyle görev yapmak üzere seçilir. Aynı sayıda yedek üye seçilir.(...)" hükmüne;

"Oda genel kurulunun görev ve yetkileri" başlıklı 10.maddesinde; "Oda genel kurulunun görev ve yetkileri şunlardır: (...)j) Bağlı olduğu birliğin muvafakati alınmak şartıyla kuruluş amacını gerçekleştirmeye yönelik gayrimenkul ve her türlü taşıt alım ve satımına, gayrimenkul karşılığında ödünç para alınmasına karar vermek.(...)

9. Aynı Kanun'un *"Oda yönetim kurulunun görev ve yetkileri"* başlıklı 11.maddesi ise şu şekildedir:

"Oda yönetim kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Oda işlerini mevzuat ve genel kurul kararlarına uygun olarak yürütmek.

b) Bakanlığın mevzuat gereği vereceği görevleri yerine getirmek.

(...)

f) Oda üyelerinin çalışma konularına giren hususlarda haklarını korumak için resmî ve özel kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunmak, üyelerinin meslekî menfaatlerini ilgilendiren konularda, adli ve idari yargı mercileri önünde oda başkanı marifetiyle odayı temsil etmek.

(...)

h) Üyelerin, çalışma konularına giren işlerde gelişmelerini sağlamak ve ihtiyaçlarını karşılamak bakımından, gerekli tedbirleri almak, kurslar düzenlemek ve bu konuda ihtiyaç duyulan tesisleri kurmak üzere genel kurula teklifte bulunmak, bu bilgileri Bakanlık e-esnaf ve sanatkâr veri tabanında güncelleyerek takip etmek(...)"

10. Mezkur Kanun'un *"Odaların gelirleri"* başlıklı 14.maddesinde şu düzenleme bulunmaktadır:

"Odaların gelirleri şunlardır:

a) Kayıt ücreti.

b) Yıllık aidat.

c) Konfederasyonca belirlenen tarife ücretleri karşılığında düzenlenecek ve onanacak belgeler ile yapılan hizmetler karşılığında alınacak ücretler.

d) Meslekî yeterlik belgesi ücretleri.

e) Yayın gelirleri.

f) Sınav ücretleri.

g) Oda amacını gerçekleştirmek için kurulacak kuruluşların ve iştiraklerin gelirleri.

h) Oda tarafından düzenlenecek danışmanlık, eğitim, kurs ve sosyal faaliyet gelirleri.

ı) Muhasebe işlerinin yapılmasından elde edilen gelirler.

j) Faiz ve diğer gelirler.

k) Bağış ve yardımlar."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/07/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, Davalı Oda'ya kayıtlı olarak taksicilik mesleğini sürdüren davacı tarafından, Oda'nın Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda karara bağlanan "....oda tarafından bağış alınan paraların iade edilmemesine oy çokluğu ile karar verilmiştir." içerikli "n" gündem maddesinin iptali ile kendisinden bağış adı altında alınan paranın iadesi istemiyle açılmıştır.

14. Dosya kapsamı ve yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde davalı Oda'nın, idari yapı içinde, kamu hizmeti gören bir birim olduğu; kamu kurumu niteliğindeki kuruluş olan davalıya husumet yöneltilerek, Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda karara bağlanan "....oda tarafından bağış alınan paraların iade edilmemesine oy çokluğu ile karar verilmiştir." içerikli "n" gündem maddesinin iptali ile *bağış* adı altında yatırılan paranın iadesi amaçlandığına göre,talep ve işlemin idari nitelik taşıdığını kabul etmek gerekmektedir.

15. Dolayısıyla açılan davanın, idarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Antalya 3. İdare Mahkemesinin 18/12/2018 tarihli ve E.2018/152, K.2018/1342 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Antalya 3. İdare Mahkemesinin 18/12/2018 tarihli ve E.2018/152, K.2018/1342 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

05/07/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Birol SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN